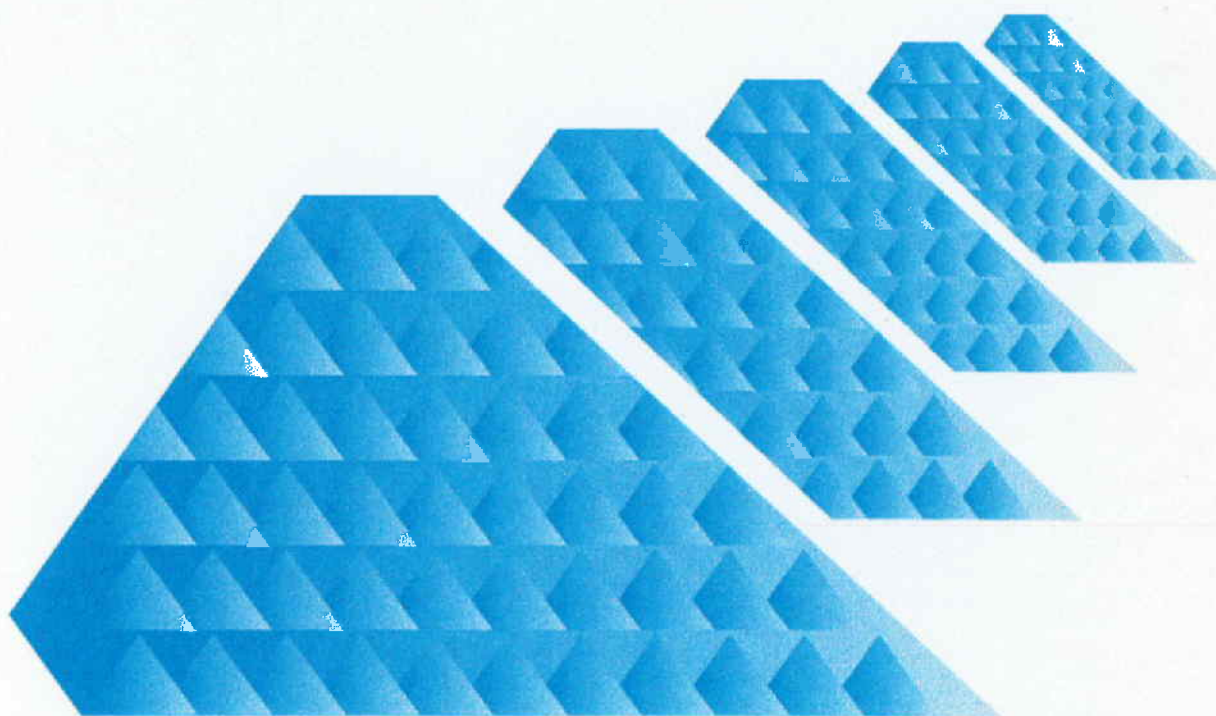

milieueffectrapportage

glastuinbouwlocatie eerste bathpolder

startnotitie

milieueffectrapportage glastuinbouwlocatie eerste bathpolder

startnotitie

opdrachtgever: n.v. landbouwmaatschappij "de bathpolders"

nummer: 453.8465.00

datum : 26 mei 1998

auteurs : dipl.ing. C.M. Brunner
ir M.L. Verspui
E.A. van de Vooren

Landbouwtechnische dienst voor de landbouw
Landbouwtechnische dienst voor de landbouw

Opdrachtgever: n.v. landbouwtechnische dienst voor de landbouw

nummer: 453 3402/00
datum: 25 mei 1978

© RBOI-Rotterdam B.V.

Niets uit dit drukwerk mag door anderen dan de opdrachtgever worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van RBOI-Rotterdam B.V., behoudens voorzover dit drukwerk wettelijk een openbaar karakter heeft gekregen. Dit drukwerk mag zonder genoemde toestemming niet worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

1. INLEIDING	blz. 3
1.1. Doel van de startnotitie	3
1.2. Ligging plangebied en studiegebied	3
2. BELEIDSKADER, DOEL- EN PROBLEEMSTELLING	7
2.1. Beleidskader	7
2.2. Probleem- en doelstelling	9
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	11
3.1. Voorgenomen activiteit	11
3.2. Alternatieven en varianten	11
4. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	13
4.1. Algemeen	13
4.2. Bodem, grond- en oppervlaktewater	13
4.3. Ecologie	14
4.4. Landschap en cultuurhistorie	14
4.5. Energie en afval	15
4.6. Woon- en leefmilieu	16
5. PROCEDURE EN TIJDSPLANNING	17
5.1. Procedure	17
5.2. Tijdsplanning	17

Initiatiefnemer: N.V. Landbouwmaatschappij "De Bathpolders"
Postbus 2531
3500 GM Utrecht

Bevoegd gezag: Gemeentebestuur Reimerswaal
Postbus 70
4416 AK Kruiningen

1.1. Doel van de startnotitie

Doel startnotitie

N.V. Landbouwmaatschappij "De Bathpolders" heeft het voornemen een glastuinbouwcomplex te ontwikkelen in de Eerste Bathpolder in de gemeente Reimerswaal. Deze startnotitie is de eerste stap in de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.¹⁾ voor deze glastuinbouwlocatie. Doel van m.e.r. is het milieubelang, naast andere belangen, een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk ernstige gevolgen voor het milieu. In dit geval wordt de m.e.r.-procedure gevolgd in het kader van de besluitvorming over het nieuw op te stellen bestemmingsplan voor de glastuinbouwlocatie.

M.e.r. en ruimtelijke planvorming

Op grond van het Besluit milieueffectrapportage (Stb. 1994, nr. 540) moet voor de aanleg van een glastuinbouwgebied met een bruto-oppervlakte van 100 ha of meer, de m.e.r.-procedure worden doorlopen.

Deze procedure is geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (Wm). Op grond van de artikelen 7.12 t/m 7.15 moet eerst door de initiatiefnemer (in dit geval N.V. Landbouwmaatschappij "De Bathpolders") een startnotitie in procedure worden gebracht, waarin het voornemen bekend wordt gemaakt. Naar aanleiding van deze startnotitie, de inspraakreacties en adviezen stelt het bevoegd gezag (in dit geval de gemeenteraad van Reimerswaal) vervolgens richtlijnen vast, waaraan het op te stellen milieueffectrapport (MER¹⁾ moet voldoen.

Het ontwikkelen van een glastuinbouwcomplex in de Eerste Bathpolder past niet binnen het ruimtelijke beleid zoals neergelegd in het vigerende bestemmingsplan. Om de glastuinbouwontwikkeling mogelijk te maken is enige jaren gelden de "Herziening bestemmingsplan Buitengebied, gedeelte Eerste Bathpolder" opgesteld. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft echter goedkeuring aan dit bestemmingsplan onthouden (d.d. 10 maart 1998) omdat er in het kader van de besluitvorming over het bestemmingsplan geen MER was opgesteld. Besloten is om de m.e.r.-procedure alsnog te doorlopen in het kader van de besluitvorming over een nieuw op te stellen bestemmingsplan. De raad van de gemeente Reimerswaal treedt in de m.e.r.-procedure op als bevoegd gezag. Omdat de locatiekeuze niet meer ter discussie staat gaat het om een zogenaamd inrichtings-MER.

Totstandkoming startnotitie

De voorliggende startnotitie is in overleg met de gemeente Reimerswaal totstandgekomen. In deze startnotitie wordt in hoofdlijnen aandacht besteed aan:

- het voornemen en het plangebied en studiegebied;
- het geldende beleid dat van invloed kan zijn op het plan;
- de doelstelling van het project;
- mogelijke alternatieven en varianten en mogelijke milieugevolgen die in het MER zullen moeten worden onderzocht;
- de verdere procedure.

1.2. Ligging plangebied en studiegebied

De glastuinbouwlocatie zal worden gerealiseerd in de Eerste Bathpolder in de gemeente Reimerswaal. Op figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven. Het plangebied is het gebied waarbinnen het glastuinbouwcomplex zal worden ontwikkeld. De exacte begrenzing van het plangebied wordt gevormd door de Zeedijk langs de Oosterschelde, een klein gedeelte van de Oosterdam, de spoorlijn Bergen op Zoom-Vlissingen/Provinciale weg N289 en de

1) Met de afkorting MER wordt het milieueffectrapport bedoeld; m.e.r. is de afkorting van milieueffectrapportage (instrument, procedure).

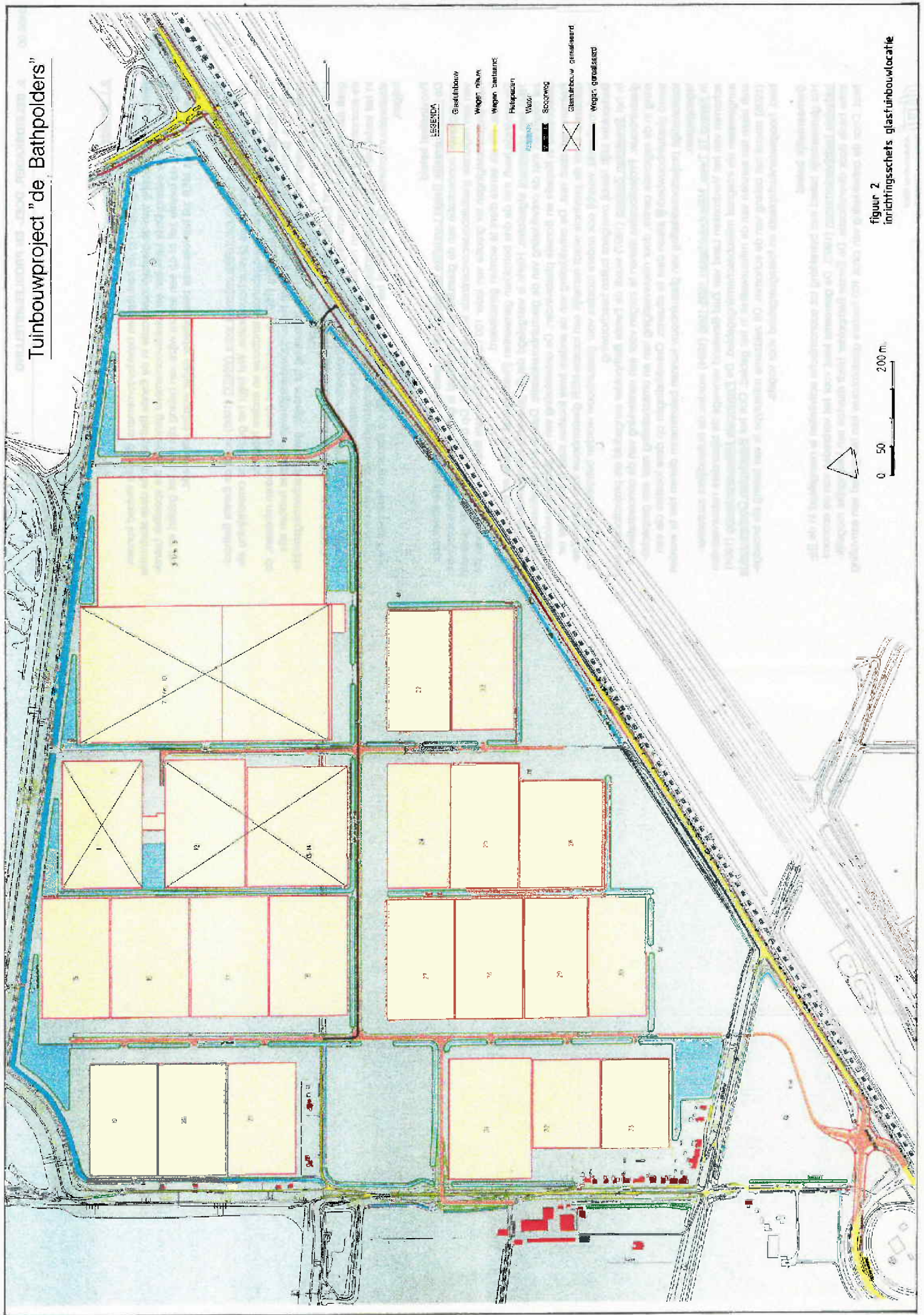

figuur 1
ligging plangebied

bebouwing van het buurtschap Middenhof. Het plangebied heeft een oppervlakte van bruto circa 170 ha en wordt op dit moment voornamelijk gebruikt ten behoeve van de akkerbouw. Het landelijk gelegen buurtschap Middenhof aan de westzijde van het plangebied bestaat uit circa 15 woningen en enkele recreatiewoningen. In het plangebied is één glastuinbouwbedrijf aanwezig; een tweede glastuinbouwbedrijf is in oprichting.

Het studiegebied is het gebied waar effecten als gevolg van de voorgenomen activiteit (kunnen) optreden. Het betreft het plangebied en de omgeving ervan. De omvang van het studiegebied kan niet bij voorbaat worden aangegeven. Uit het onderzoek dat in het kader van het MER wordt uitgevoerd zal blijken hoe ver de milieugevolgen zich uitstrekken; dit kan per milieuaspect verschillen.

Tuinbouwproject "de Bathpolders"

figuur 2
inrichtingsschets glastuinbouwlocatie

2.1. Beleidskader

Onderstaand wordt ingegaan op de besluiten en beleidsvoornemens, die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie in de Eerste Bathpolder. In deze startnotitie worden alleen de belangrijkste besluiten en beleidsvoornemens genoemd, die specifiek betrekking hebben op de locatie zelf of op een andere wijze van belang zijn voor het gebied en de omgeving. In het MER zal het relevante beleidskader nader worden uitgewerkt.

Rijksbeleid

In de Vierde Nota over de ruimtelijke ordening extra (VINEX) (1990) wordt de Eerste Bathpolder niet specifiek genoemd als glastuinbouwlocatie. Wel krijgt het gebied de omschrijving als een toekomstig mozaïek van grondgebonden landbouw en andere functies.

Het Convenant Glastuinbouw en Milieu (1997) is ondertekend door de betrokken ministers, de provincies, gemeenten, waterschappen en het tuinbouwbedrijfsleven. Hiermee hebben alle partijen zich verplicht de doelstellingen met betrekking tot energie, gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen voor het jaar 2010 te realiseren.

Het onderzoeksrapport Kansen voor Kassen van het Landbouweconomisch Instituut (1997) geeft aan hoe een herstructurering van de glastuinbouwsector kan bijdragen aan een verbeterde economische positie en aan het realiseren van de milieudoelstellingen uit het convenant. In het kader van de Natuurbeschermingswet is het Oosterscheldegebied aangewezen als staatsnatuurmonument. Op termijn zal het gebied waarschijnlijk de status van Nationaal Park krijgen.

Provinciaal beleid

De Nota Ruimtelijk Beleid Landelijke Gebieden (1994) geeft aan dat de provincie streeft naar een regionale concentratie van de glastuinbouw. Het beleid is gericht op het totstandbrengen van een regionale glastuinbouwconcentratie in Zuid-Beveland. Op drie locaties wordt gestreefd naar projectvestigingen ter grootte van ieder 100 hectare. De Eerste Bathpolder is één van die locaties, die als eerste dient te worden gerealiseerd.

De provincie heeft met de drie betrokken gemeenten (Reimerswaal, Kapelle en Borsele) in 1993 een convenant afgesloten. Hierin is vastgelegd dat de gemeente Reimerswaal als eerste zal beginnen met de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie. Daarna zou ontwikkeling van de deellocaties in Kapelle en Borsele plaatsvinden. De ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie in Reimerswaal staat vast. De ontwikkeling van de andere twee locaties staat thans echter ter discussie. Door de provincie wordt namelijk een locatie-MER glastuinbouw voor geheel Zeeland voorbereid, waarbij ook andere locaties voor glastuinbouw worden betrokken. De Eerste Bathpolder blijft hierbij overigens buiten beschouwing.

In het Streekplan Zeeland (1997) wordt de Eerste Bathpolder aangeduid als projectlocatie voor glastuinbouw. Projectlocaties dienen te zorgen voor een versterking van de concentratievorming in de regionale centra, door nieuwvestiging van en omschakeling naar een gespecialiseerd glastuinbouwbedrijf alleen daar te situeren. Ontwikkelingen op deze locaties die een toekomstige projectontwikkeling van glastuinbouw kunnen belemmeren dienen hier te worden tegengegaan.

In Kerend Tj Twee. Milieubeleidsplan 1995-1998 (1994) worden de buitendijkse zoutwaterschorren van het Verdrongen Land van Zuid-Beveland vanwege de bijzondere natuurwaarden aangewezen als integraal milieubeschermingsgebied. De Provinciale Milieuverordening (1994) stelt eisen ten aanzien van de milieukwaliteit in het gebied. Ook het Beleidsplan Oosterschelde (1995) noemt het belang van de schorren. Dit zeldzame milieutype is van belang als broedgebied, hoogwatervluchtplaats en foerageergebied voor vogels.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid met betrekking tot economische activiteiten is neergelegd in de Beleidsvisie bedrijventerreinen (1995). De gemeente kiest voor het verbreden van de economische basis door diversificatie. De Eerste Bathpolder biedt daartoe een belangrijke mogelijkheid. Door de ontwikkeling van circa 100 hectare glastuinbouw kan het gebied een aanvulling

geven op de huidige werkgelegenheid en kan tevens de kwetsbaarheid van de economie van Reimerswaal voor ontwikkelingen in de landbouw en visserij verminderen. Het vigerende bestemmingsplan staat glastuinbouw in de Eerste Bathpolder niet toe. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van de besluitvorming over een nieuw op te stellen bestemmingsplan.

2.2. Probleem- en doelstelling

De glastuinbouw is binnen de totale land- en tuinbouw in Nederland een bedrijfseconomisch sterke en dynamische sector. Om deze positie te handhaven en verder te versterken, is in de glastuinbouw thans een herstructurering in gang gezet. Belangrijk hierbij is de verdere concentratie van gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven, die de voorkeur verdient boven een gespreide ontwikkeling. Voordelen van concentratie zijn onder andere een grotere economische kracht, gerichte toelevering en afzet, mogelijkheden voor het regelen van nutsvoorzieningen en mogelijkheden voor een goede landschappelijke inpassing.

Vanuit dit oogpunt streeft de provincie Zeeland naar een regionale concentratie van de glastuinbouw. Op Zuid-Beveland wordt gestreefd naar één glastuinbouwproject, dat bestaat uit drie deellootjes van elk 100 ha groot. Deze locaties zijn zowel bedoeld ten behoeve van uitplaatsing van bestaande bedrijven als voor de vestiging van nieuwe bedrijven.

De Eerste Bathpolder voldoet op vrijwel alle punten aan de randvoorwaarden die voor projectmatige glastuinbouwvestigingen gelden. Zo heeft de locatie een ruime opzet, een goede ligging ten opzichte van hoofdinfrastructuur (Rijksweg A58), een gunstige ligging zowel binnen Zeeland als ten opzichte van België en het arbeidspotentieel in Noord-Brabant, relatief goede mogelijkheden voor collectieve nutsvoorzieningen en een gunstige klimatologische ligging. De ontwikkeling van het glastuinbouwproject betekent tevens een belangrijke bijdrage aan de versterking van de economische structuur van de gemeente Reimerswaal. Andere voordelen van de locatie in de Eerste Bathpolder zijn de omvang van circa 100 ha netto en de duidelijke begrenzing van de locatie. Daarbij ligt de locatie in groter verband in een gebied dat reeds sterk versneden is door diverse soorten infrastructuur (wegen en spoorwegen, Schelde Rijnverbinding/Bathse-Spuikanaal en diverse leidingen).

Doordat de gronden in het betreffende deel van de Eerste Bathpolder in het bezit zijn van één grondeigenaar zijn voorts de realiseringkansen voor glastuinbouw op deze locatie zeer hoog.

Samenvattend kan de doelstelling van de voorgenomen activiteit als volgt worden geformuleerd: het realiseren van een glastuinbouwcomplex met een oppervlakte van netto circa 100 ha met bijbehorende voorzieningen in de Eerste Bathpolder in de gemeente Reimerswaal. De projectmatige aanpak van de glastuinbouwlocatie biedt daarbij kansen voor een milieuvriendelijke ontwikkeling, inrichting en gebruik van de locatie, doordat milieu-investeringen die individuele bedrijven niet op kunnen brengen, bij een projectmatige aanpak wel collectief georganiseerd kunnen worden.

3.1. Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit kan worden omschreven als het gefaseerd tot ontwikkeling brengen van een glastuinbouwcomplex met een oppervlakte van het netto uitgeefbare terrein van circa 100 hectare. Het accent zal voornamelijk liggen op de groententeelt en in mindere mate op de bloemeteelt. Vooralsnog wordt uitgegaan van de ontwikkeling van maximaal 30 glastuinbouw-kavels. De huidige wegenstructuur in de Eerste Bathpolder is niet geschikt voor het ontwikke-len van een glastuinbouwcomplex en dient hiertoe aangepast te worden.

Figuur 2 geeft de inrichting van het gebied weer, zoals die de initiatiefnemer thans voor ogen staat. Omdat de locatiekeuze niet meer ter discussie staat gaat het om een zogenaamd inrich-tings-MER.

3.2. Alternatieven en varianten

In een MER dienen minimaal de volgende alternatieven te worden beschreven:

- het nulalternatief;
- alternatieven en/of varianten voor de inrichting van de glastuinbouwlocatie, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief.

Nulalternatief (referentiesituatie)

In het zogenaamde nulalternatief wordt beschreven wat er in het studiegebied zal gebeuren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Hiervoor wordt eerst de huidige situatie in beeld gebracht, vervolgens worden de reëel te verwachten ontwikkelingen beschreven.

Het nulalternatief – dus het niet doorgaan van de voorgenomen activiteit – is in dit geval geen middel om het gestelde doel te bereiken. In m.e.r.-termen betekent dit dat het geen "reëel in beschouwing te nemen" alternatief is. De beschrijving van het nulalternatief zal in het MER echter als referentiekader dienen, waartegen de effecten die samenhangen met de andere alternatieven en varianten worden afgezet.

Inrichtingsalternatieven en -varianten

Ten behoeve van het bepalen van de bouwstenen voor de inrichtingsalternatieven en -varian-ten zullen in het MER allereerst de vaststaande en nog variabele elementen worden bepaald. Thans staat al vast dat de speelruimte voor de inrichting van de glastuinbouwlocatie beperkt is. In het gebied is reeds één glastuinbouwbedrijf aanwezig waarvan nog een uitbreiding is vergund; een tweede glastuinbouwbedrijf is in oprichting. In verband met deze bedrijven is een deel van de weginfrastructuur in het plangebied reeds aangelegd. Met de provincie zijn afspra-ken gemaakt over de aansluiting van de glastuinbouwlocatie op het hoofdwegennet. Uitgangs-punt is dat de glastuinbouwlocatie door middel van een rotonde via de Valckenisseweg op de Provinciale weg N289 wordt aangesloten. Deze aansluiting zal conform de Duurzaam Veilig-principes worden uitgevoerd. De realiseerbaarheid van de bovenstaande aansluiting staat nog niet geheel vast en wordt verder onderzocht. Langzaam agrarisch verkeer zal tussen de Oes-terdam en de Valckenisseweg van de Provinciale weg af door het plangebied worden geleid. Daarnaast zijn met het Waterschap Zeeuwse Eilanden afspraken gemaakt over waterhuishou-ding in het gebied. Met de N.V. Delta Nutsbedrijven zijn afspraken gemaakt over de aanleg van de nutsvoorzieningen op de glastuinbouwlocatie. Verder wordt de inrichting van de glas-tuinbouwlocatie in sterke mate bepaald door de belemmeringen die samenhangen met de aanwezigheid van een buisleidingenstrook en een hoogspanningsleiding.

Omdat reeds een aantal uitgangspunten vastligt, zullen in het MER twee alternatieven uitgewerkt worden, te weten het basisalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief. In deze alternatieven zullen verschillende oplossingen worden gekozen voor de verschillende milieuthema's. Hierbij kan gedacht worden aan aspecten zoals:

- water : inrichting waterhuishouding, mogelijkheden voor watersuppletie, afvoer en behandeling van afvalwater;
- ecologie en landschap : inrichting buitenrand kassengebied, hoogte van kassen in relatie tot hoogte dijken, zonering kassen met assimilatieverlichting;
- energie : mogelijkheden voor energieopwekking, restwarmtegebruik en gebruik CO₂, gebruik assimilatieverlichting.

Basisalternatief

Het basisalternatief wordt gevormd door de huidige inzichten van de initiatiefnemer over de inrichting en het gebruik van het gebied.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijk alternatief is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel zoveel mogelijk worden beperkt met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu. In het meest milieuvriendelijke alternatief wordt onderzocht hoe het plangebied vanuit milieuoogpunt zo optimaal mogelijk kan worden ingericht. Het meest milieuvriendelijk alternatief wordt beschouwd als een samenhangend pakket van maatregelen en technische concepten waarmee voor het milieu een optimaal resultaat kan worden bereikt. Als randvoorwaarde geldt dat het om een reëel uitvoerbaar alternatief moet gaan.

Varianten

Naast het basisalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief zullen op onderdelen varianten worden ontwikkeld. Het gaat hierbij om aspecten die niet zozeer bepalend zijn voor de structuur van de glastuinbouwlocatie maar vanuit milieuoogpunt wel relevant zijn. De varianten worden uitgewerkt voor de onderdelen water en energie.

4.1. Algemeen

In het MER zal worden onderzocht welke milieugevolgen zullen optreden als gevolg van de aanleg en het gebruik van de glastuinbouwlocatie. Het gaat hierbij zowel om negatieve als positieve gevolgen. Er zal onderscheid worden gemaakt in tijdelijke en blijvende effecten. In het MER zal nagegaan worden in hoeverre negatieve effecten met maatregelen kunnen worden beperkt en op welke manier positieve gevolgen kunnen worden versterkt.

In het MER zal aandacht besteed worden aan de volgende milieuaspecten:

- bodem en water (waterhuishouding, gietwatervoorziening en afvalwater);
- ecologie;
- landschap en cultuurhistorie;
- energie en afval;
- woon- en leefmilieu (lichthinder, luchtverontreiniging en geluid).

Onderstaand wordt vooruitlopend op het MER voor genoemde aspecten globaal inzicht gegeven in de huidige situatie en in de mogelijke milieugevolgen. In het nog op te stellen MER zal naar verwachting op deze punten nader onderzoek worden verricht. Een definitieve opsomming van onderwerpen waaraan het MER aandacht moet besteden, zal worden gegeven in de nog vast te stellen richtlijnen.

4.2. Bodem, grond- en oppervlaktewater

Huidige situatie

De bodemopbouw in het plangebied is gevarieerd. De bodem in het noordoostelijke deel van het plangebied bestaat uit kalkhoudende zandgronden; in het overige deel betreft het zeekleigronden. Het gehele plangebied wordt aangemerkt als jong ingepolderd schorgebied. Buitendijks komen schorren voor.

Het maaiveld van het plangebied bevindt zich op circa 0,6 tot 1,5 meter +NAP. Voorzover bekend is er in het plangebied geen sprake van bijzondere bodemkundige waarden zoals voormalige krekens. Gegevens over de bodemkwaliteit van het plangebied zijn niet beschikbaar. Vanwege het huidige gebruik als voornamelijk akkerbouwland worden in het plangebied geen bodemverontreinigingen van belangrijke aard verwacht.

In het plangebied is sprake van grondwatertrap IV en VI. Dit houdt in het algemeen in dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand dieper is dan 40 cm, en de gemiddelde laagste grondwaterstand tussen 80 en 120 cm beneden maaiveld respectievelijk dieper dan 120 cm ligt. Van eventuele kwel is alleen sprake in de watergangen.

De Eerste Bathpolder en een deel van de Tweede Bathpolder vormen samen één afwateringsgebied. De waterafvoer verloopt via het gemaal aan de Zeedijk in de Tweede Bathpolder direct in de richting van de Oosterschelde. De Zeedijk vervult een functie als primaire waterkering. Er vindt geen inlaat van water in de polders plaats. De hoeveelheid oppervlaktewater in het plangebied is beperkt. De waterkwaliteit ter plaatse van het gemaal voldoet niet aan de algemene kwaliteitsnormen. Zowel het grond- als het oppervlaktewater in het plangebied worden gekenmerkt door hoge zoutgehalten.

Te verwachten gevolgen

De aanleg van de glastuinbouwlocatie zal door graafwerkzaamheden die ten behoeve van de aanleg van bebouwing, wegen en leidingen worden uitgevoerd, leiden tot verstoring van de bodemopbouw. Er wordt vanuit gegaan dat eventuele bodemverontreinigingen in het plangebied worden gesaneerd en dat maatregelen worden getroffen om nieuwe bodemverontreiniging te voorkomen (conform Convenant Glastuinbouw en Milieu).

De realisering en het gebruik van de glastuinbouwlocatie zullen daarnaast gevolgen hebben voor de waterhuishouding. Als gevolg van verlegging en demping van watergangen, eventuele ophoging en peilverandering en de aanleg van extra waterberging zal de waterhuishouding van het plangebied en mogelijk van de omgeving moeten worden aangepast. In het MER zal worden aangegeven op welke wijze de waterhuishouding van het glastuinbouwgebied ingepast zal worden in de waterhuishouding van de omgeving.

Ten aanzien van het aspect water zijn verder vooral het watergebruik en de behandeling van afvalwaterstromen van belang. Het watergebruik hangt nauw samen met het geteelde gewas. In het MER zal inzicht worden geboden in het te verwachten gemiddelde en maximale watergebruik. Voor de glastuinbouwlocatie wordt uitgegaan van recirculatie. Hierbij zal de mate van waterbesparing die bij recirculatie van water kan worden bereikt ten opzichte van kassen zonder recirculatie in beeld worden gebracht. Voor de gietwatervoorziening is, naast gebruik van hemelwater, suppletie uit een andere bron nodig (met name aan het einde van de zomerperiode). In het MER zullen de effecten van verschillende suppletiemogelijkheden worden onderzocht. Een mogelijkheid voor watertoelevering is via de industriële waterleiding die door het gebied loopt. Het gebruik van grond- of oppervlaktewater ligt vanwege het hoge zoutgehalte niet voor de hand.

In het MER zal tevens aandacht worden besteed aan de effecten op de waterkwaliteit in het plangebied en de omgeving daarvan. Hierbij zullen ook de effecten die samenhangen met een natuurlijke inrichting van de oevers en/of het gebruik van helofytenfilters in beeld worden gebracht.

4.3. Ecologie

Huidige situatie

Door het intensieve landbouwkundige gebruik is er voorzover bekend geen bijzondere vegetatie in het plangebied aanwezig. Voor de fauna is het gebied echter wel van belang. De Eerste Bathpolder fungeert in de winterperiode als foerageergebied voor ganzen. Daarnaast maakt de Eerste Bathpolder deel uit van een zone van hoogwatervluchtplaatsen voor vogels langs de Oosterschelde. Deze gebieden worden vooral bij extreem hoog water gebruikt; bij normaal hoog water verblijven de vogels op de buitendijks gelegen schorren. De buitendijkse schorren, grenzend aan het plangebied, hebben verder een functie van rustplaats, foerageerplaats en broedplaats voor vogels. De broedvogelpopulatie wordt getypeerd als het Tureluur-Zilvermeeuw-type met optimale dichtheden van Tureluur, Graspieper en Gele Kwikstaart. Op de schorren is sprake van belangrijke brakke tot zoute vegetatiekundige waarden. Het buitendijks gelegen Oosterscheldegebied heeft de status van beschermd natuurmonument en maakt tevens onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur.

Te verwachten gevolgen

De effecten voor ecologie kunnen betrekking hebben op het aantasten van de ecologische functie van het plangebied en de verstoring van fauna in de omgeving. In de beschrijving zal vooral worden ingegaan op eventuele effecten op de ecologische samenhang tussen het plangebied en de omgeving. Het gaat hierbij vooral om de samenhang met het Oosterscheldegebied inclusief de aangrenzende buitendijkse schorren. Daarnaast zal worden ingegaan op de mogelijke effecten op aanwezige lokale natuurwaarden. In het kader van het MER zal worden nagegaan welke mogelijkheden er zijn voor natuurontwikkeling binnen het plangebied.

4.4. Landschap en cultuurhistorie

Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in een vlakke, grootschalige jonge zeekleipolder. Het landschap is ontstaan uit aanwassen die bedijkt zijn en ingedeeld zijn in grote landbouwpercelen. Landschappelijk kenmerk is vooral de openheid van de polder door het ontbreken van bebouwing, met uitzondering van twee glastuinbouwbedrijven (waarvan één in oprichting) en twee woningen langs de Bathpolderweg. Bebouwing is verder alleen aanwezig aan de westzijde van het plangebied, langs de noordzuidgerichte Lindeweg. Kenmerkend voor het landschap zijn verder de hoge dijken (circa 8 meter hoog) die een groot deel van het plangebied begrenzen. Aan de zuidzijde wordt het plangebied begrensd door de Provinciale weg N289 (Oude Rijksweg) en de spoorlijn Bergen op Zoom Vlissingen. De verkaveling is blokvormig. De gronden in het gebied worden voor een belangrijke deel gebruikt ten behoeve van de akkerbouw en voor een

kleiner deel al ten behoeve van de glastuinbouw. In de omgeving van de bebouwing langs de Lindeweg/Molendijk en de Bathpolderweg komt opgaande beplanting voor. Kenmerkend is daarnaast de recent aangebracht beplanting tussen de kavels, haaks op de Bathpolderweg. Bepalend voor het beeld is verder de hoogspanningsleiding die het gebied in oostwestrichting doorsnijdt.

Voorzover bekend zijn er geen cultuurhistorische waardevolle elementen aanwezig.

Te verwachten gevolgen

De aanleg van de glastuinbouwlocatie heeft tot gevolg dat het landschapsbeeld wijzigt. De openheid van het gebied en het onbebouwde karakter zullen geheel verdwijnen. De effectbeschrijving voor de aspecten landschap en cultuurhistorie zal zich richten op de inpassing in de landschapsstructuur en op de wijziging van kenmerkende patronen en waarden. Bij de inrichting van het gebied kan mogelijk gebruikt worden gemaakt van kenmerken als beplantingspatronen, dijken en sloten- en verkavelingspatronen. In het MER zal worden aangegeven op welke wijze een optimale landschappelijke inrichting plaats kan vinden.

4.5. Energie en afval

Huidige situatie

De glastuinbouw is een grootverbruiker van energie. Energie is in het plangebied beschikbaar via het elektriciteitsnet en het aardgasnet. Ten behoeve van de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie is reeds onderzoek verricht naar de mogelijkheid om gebruik te maken van restwarmte en CO₂ van de fabriek van BASF te Antwerpen. De klimatologische omstandigheden zijn gunstig. Het aantal uren zon is in verhouding met de rest van Nederland relatief hoog.

Te verwachten gevolgen

Het MER zal zich wat betreft energie met name richten op de energie-efficiëntie. Het energieverbruik van de glastuinbouw in de Eerste Bathpolder zal nauw samenhangen met de mate van energie-efficiëntie en met de mogelijkheden voor het gebruik van duurzame energie, restwarmte en CO₂.

De energiebehoefte van de glastuinbouwlocatie in de Eerste Bathpolder is afhankelijk van de onderstaande punten:

- de teeltsoorten (energieverbruik per productcyclus en per seizoen);
- de behoefte aan CO₂ en de vereiste zuiverheid;
- het percentage glasoppervlak;
- de hoeveelheid en het soort afval.

Op basis hiervan zal in het MER nagegaan worden welke hoeveelheid energie voor de glastuinbouwlocatie benodigd is en op welke wijze een optimale energie-efficiëntie kan worden behaald.

In het MER zal hiertoe een inventarisatie worden opgenomen van beschikbare energie (warmte, elektriciteit) in de omgeving van de glastuinbouwlocatie. Tevens wordt aandacht besteed aan de beschikbaarheid van CO₂. De effecten die samenhangen met het gebruik van de verschillende soorten beschikbare energie zullen in het MER in beeld worden gebracht. Een duurzaam en efficiënt energiegebruik staat hierbij centraal. In het kader van dit MER zal de besparing op energie en de uitstoot van CO₂ kwantitatief worden ingeschat op basis van literatuurgegevens.

In de glastuinbouw komt een aantal specifieke afvalstromen vrij, zoals kunststofafval van land- en tuinbouwfolies, verpakkingsafval (o.a. van gewasbeschermingsmiddelen), organisch afval c.q. plantaardig afval, substraatafval, en gevaarlijk afval. In het MER zullen de afvalstromen en de afvalverwijderingsstructuur in beeld worden gebracht. Voor het merendeel van de afvalstromen zijn of komen op korte termijn (landelijke of regionale) verwijderingssystemen beschikbaar. In het MER zal daarom de nadruk liggen op de behandeling van organische afvalstoffen. Vanuit het streven naar hergebruik van organische afvalstoffen zullen de effecten van compos-

tering op individueel of regionaal niveau worden gezien. Met het oog op de inzameling van de diverse afvalstromen wordt daarnaast een relatie gelegd met de aspecten energie en verkeer.

4.6. Woon- en leefmilieu

Huidige situatie

Het gebied wordt ontsloten door enkele plattelandswegen. De hoofdontsluiting vindt plaats vanaf de Provinciale Weg N289, die aangesloten is op de Rijksweg A58. De Lindeweg, die aangesloten op de Provinciale weg. De glastuinbouwlocatie wordt doorsneden door de Bathpolderweg. De verkeersintensiteiten op de wegen in het plangebied zijn laag.

Het buitendijkse gebied is aangewezen als integraal milieubeschermingsgebied. In de provinciale milieuverordening zijn voor dit gebied milieukwaliteitseisen voor onder andere geluid vastgelegd.

Het plangebied wordt doorsneden door een buisleidingenstrook en een hoogspanningsleiding van 380 kV. Via de Oude Rijksweg en het spoor vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Het gebied ligt buiten de invliegfunnel van het vliegveld Woensdrecht.

Te verwachten gevolgen

De aandacht bij het aspect woon- en leefmilieu gaat primair uit naar de beleving van de omgeving door bewoners en gebruikers van het gebied. Hierbij zijn met name de woningen en recreatiewoningen in en nabij het plangebied van belang. Deze beleving kan worden beïnvloed door luchtverontreiniging, lichthinder en geluidshinder.

Luchtverontreiniging kan ontstaan door de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen, stookinstallaties en verkeer. De mate van luchtverontreiniging is vooral afhankelijk van de wijze van telen, de uitvoering van de kassen, de gebruikte energiebronnen, de ontsluiting van de glastuinbouwlocatie en de wijze van composteren. Nagegaan zal worden op welke wijze emissies gereduceerd kunnen worden.

Lichthinder ontstaat als gevolg van assimilatieverlichting die vooral in de bloemeteelt en bij de opkweek van groenten wordt toegepast. Assimilatieverlichting kan leiden tot verstoring van de nacht en schade aan lichtgevoelige gewassen in naburige kassen.

In relatie tot de inrichting van de glastuinbouwlocatie is verder vooral de geluidshinder van het weg- en spoorwegverkeer bij bestaande en nieuw te realiseren bedrijfswoningen van belang. In het MER zal in beeld worden gebracht in welke mate de verkeersintensiteiten en de geluidsbelasting in en nabij het plangebied zullen toenemen als gevolg van de aanleg van de glastuinbouwlocatie. Ter plaatse van leidingen en nabij routes voor gevaarlijke stoffen gelden beperkingen voor bebouwing en/of gevoelige functies.

5.1. Procedure

Het MER zal dienen ter onderbouwing van het bestemmingsplan. De m.e.r.-procedure en de bestemmingsplanprocedure gaan deels gelijk op, deels gaat de m.e.r.-procedure aan de bestemmingsplanprocedure vooraf.

In de m.e.r.-procedure kunnen de volgende fasen worden onderscheiden.

Voorfase m.e.r.

De startnotitie wordt door het gemeentebestuur voor inspraak ter inzage gelegd. Insprekers kunnen aangeven welke onderwerpen naar hun mening in het MER aan de orde moeten komen. Tegelijkertijd wordt de startnotitie toegezonden aan de wettelijke adviseurs, te weten de Commissie voor de m.e.r., de Inspecteur milieuhygiëne en de Directie Zuidwest van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De Commissie voor de m.e.r. geeft haar advies in de vorm van conceptrichtlijnen.

Daarna stelt de gemeenteraad aan de hand van de inspraakreacties en adviezen richtlijnen vast. De richtlijnen geven aan welke onderwerpen in het MER moeten worden behandeld.

Opstellen MER en bestemmingsplan

Het onderzoek dat in het kader van het MER wordt uitgevoerd, vindt plaats aan de hand van de richtlijnen. De resultaten van dit onderzoek worden opgenomen in het MER. Mede op grond van de resultaten van het MER zal het voorontwerpbestemmingsplan worden opgesteld. Nadat het MER gereed is, wordt het bij de gemeente ingediend.

Inspraak MER en bestemmingsplan

Nadat de gemeenteraad het MER heeft aanvaard, worden het MER en het voorontwerpbestemmingsplan gelijktijdig bekendgemaakt en aan inspraak onderworpen. De wettelijke adviseurs worden om advies gevraagd over het MER. Tegelijkertijd wordt het overleg op grond van artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening over het bestemmingsplan gestart.

Verdere procedure

Op grond van de resultaten van inspraak en overleg wordt het voorontwerpbestemmingsplan eventueel aangepast en als ontwerp ter visie gelegd. Hiermee vangt de vaststellings- en goedkeuringsprocedure aan.

5.2. Tijdsplanning

Voor het MER en het bestemmingsplan wordt voorlopig uitgegaan van de planning zoals aangegeven in het onderstaande schema.

Tabel 1 Voorlopige tijdsplanning

juni/juli 1998	inspraak en advisering over startnotitie
augustus/september 1998	vaststelling richtlijnen door gemeenteraad
tot oktober 1998	opstellen MER en voorontwerpbestemmingsplan
december 1998/februari 1999	inspraak en advisering over MER en voorontwerpbestemmingsplan, start artikel 10 Bro-overleg
vanaf maart 1999	vaststellingsprocedure bestemmingsplan